

Høringsdokument til «Forskrift om inntak til videregående skole og formidling til lære plass i Innlandet fylkeskommune»

Innhold

Innledning.....	3
Kapittel 1. Formål og virkeområde.....	3
Om § 1 Formål.....	3
Om § 2 Virkeområde	3
Kapittel 2. Vilkår for inntak og bruk av rett til videregående opplæring	3
Om § 3 Rett til videregående opplæring for ungdom	3
Om § 4 Overgang fra fulltidselev til deltidselev	4
Om § 5 Utvekslingslever	4
Om § 6 Søknadsfrist.....	5
Om § 7 Endring av søknad etter søknadsfrist	5
Om § 8 Inntaksordning	5
Beskrivelse av dagens inntaksordninger i Hedmark og Oppland	5
Geografisk søkermønster i inntaket	8
Noen generelle betraktninger knyttet til søkermønster og dagens tilbudsstruktur.....	9
Innspill fra de videregående skolene.....	13
Forskning og tidligere utredninger	15
Hybelboere	17
Alternative inntaksmodeller	17
Om § 9 Flytting til Innlandet fylke	18
Om § 10 Praktisering av videresøk i inntaket.....	18
Om § 11 Frammøte første skoledag.....	18
Om § 12 Særlige regler om inntak til enkelte utdanningsprogram.....	18
Om § 13 Inntak til Vg2 og Vg3 International Baccalaureate (IB Diploma Programme)	19
Om § 14 Søknad om inntak til landslinjer, landsdekkende tilbud og statlige videregående skoler .	19
Om § 15 Inntak på tvers av tilbudsstrukturen innen studieforberedende utdanningsprogram	19
Om § 16 Tilmelding fra kommunene.....	20
Om § 17 Vilkår for inntak av minoritetsspråklige søkere.....	20
Om § 18 Mer grunnskoleopplæring til minoritetsspråklige søkere med kort botid	20
Kapittel 3. Inntak til videregående trinn 1, 2 og 3 (Vg1, Vg2 og Vg3)	20

Om § 19 Vilkår for inntak til Vg2 og Vg3 for søkere som ikke har bestått i alle fag.....	20
Om § 20 Fortrinnsrett for søkere med vedtak om utvidet tid	20
Kapittel 4. Formidling til læreplass.....	21
Om § 21 Formidling til læreplass.....	21
Om § 22 Bruk av rett til videregående opplæring ved heving av lærekontrakt.....	21
Om § 23 Fleksible opplæringsløp	21
Om § 24 Formidling av voksne søkere	21

Innledning

Dette høringsdokumentet gir utfyllende kommentarer til den enkelte paragraf i forslaget til ny inntaks- og formidlingsforskrift for Innlandet fylke, og må leses sammen med denne.

Der det i kommentarene henvises til "dagens lokale forskrifter", peker dette på Hedmark fylkeskommune og Oppland fylkeskommune sine lokale forskrifter om inntak til videregående opplæring og formidling til læreplass, slik de foreligger før sammenslåingen.

Det er kun ett område i høringen hvor det ikke legges fram ett konkret alternativ i forslaget til ny forskrift. Det gjelder § 8 om Inntaksordning, som handler om «fritt skolevalg» eller «geografisk styring». Her skisseres tre alternativer som det ønskes innspill på.

Kapittel 1. Formål og virkeområde

Om § 1 Formål

Bestemmelsen er en videreføring av tilsvarende bestemmelser i fylkenes lokale forskrifter slik de foreligger i dag. Den lokale inntaksforskriften skal beskrive den fylkesspesifikke gjennomføringen av inntaket og formidlingen. Det er derfor presisert at det er de *spesielle* forholdene rundt inntak og formidling i Innlandet som reguleres av forskriften.

Om § 2 Virkeområde

Bestemmelsen viser til den generelle reguleringen av inntaket, som ligger i lov om grunnskolen og den videregående skolen (opplæringslova) og forskrift til opplæringslova. Den lokale forskriften dekker både inntak til videregående opplæring og formidling til læreplass i Innlandet. Det presiseres at forskriften kun gjelder offentlig videregående opplæring.

Kapittel 2. Vilkår for inntak og bruk av rett til videregående opplæring

Om § 3 Rett til videregående opplæring for ungdom

Bestemmelsen regulerer forbruk av den tre (fire)-årige retten til videregående opplæring som er gitt i opplæringslova § 3-1, og mulighet for å søke om utvidet rett dersom elev, lærling eller lærekandidat ikke har fullført sin opplæring innenfor retten.

Telldato for forbruk av ett års opplæringsrett er foreslått satt til 1. november, som er en videreføring av bestemmelsene i dagens lokale forskrifter. Dette er en anbefalt dato fra sentrale myndigheter, og en dato som benyttes i de fleste fylker i dag.

Andre ledd regulerer rettighetsforbruk for deltids elever. Elever med omfang mindre enn 1/3 av årstimetallet på programområdet, bruker ikke av retten. Dette er også en videreføring av dagens regler i de to fylkene.

Tredje og fjerde ledd regulerer muligheten for å søke om utvidet ungdomsrett for å ferdigstille påbegynt opplæring. Begge fylker har i eksisterende forskrifter åpnet for søknad om utvidet

ungdomsrett. I forslaget til ny forskrift settes det som vilkår for utvidet rett at søkeren er bosatt i fylket, og at det søkes om inntak til Vg2, Vg3 eller læreplass. Muligheten for utvidet ungdomsrett i medhold av denne bestemmelsen er begrenset til ett år og til aldersbegrensningen som nasjonale bestemmelser setter.

Søknadsfristen for utvidet ungdomsrett for søkere som har søknadsfrist 1. februar er foreslått satt til 1. februar. Dette er begrunnet i at disse søkerne får en tidlig søknadsbehandling. For øvrige søkere er fristen 1. april. Fristen settes for å kunne sikre tilstrekkelig tid til saksbehandling, klagefrist og eventuell klagesaksbehandling før inntak foretas.

Om § 4 Overgang fra fulltidselev til deltidselev

Bestemmelsen er en videreføring av bestemmelser i dagens lokale forskrifter, og regulerer vilkår for å kunne avbryte enkeltfag og dermed gå fra fulltids- til deltidsstatus. Det kreves at det foreligger tungtveiende dokumenterbare grunner. Forslaget til bestemmelse setter rammen for hva som defineres som tungtveiende grunner, men det gis ikke en uttømmende liste over hvilke forhold som vurderes som tungtveiende. Det er delegert til rektor å vurdere dette konkret i hvert enkelt tilfelle og fatte enkeltvedtak.

Hedmark fylkeskommune har i dagens forskrift et ledd i tilsvarende bestemmelse med definisjon av fulltidselev, og presisering av elevstatus ved omvalg. Definisjonen av fulltid og deltid, samt elevstatus ved omvalg er gitt i forskrift til opplæringslova §§ 3-17a og 6-5, og foreslår derfor ikke et tilsvarende ledd ny forskrift for Innlandet.

Om § 5 Utsvekslingselever

Bestemmelsen regulerer inntak av både utenlandske elever som kommer til Norge og norske elever som har vært på utveksling og skal tilbake til norsk skole.

Fylkeskommunene har iht. forskrift til opplæringslova § 6-6 plikt til å avsette tilstrekkelig antall plasser til utvekslingselever fra utlandet. For å kunne sette av tilstrekkelig antall plasser, foreslås det å sette en søknadsfrist som er før gjennomføringen av hovedinntaket. Hensynet til utvekslingsorganisasjonenes arbeid med å finne vertsfamilier til søkerne tilsier at søknadsfristen bør settes så nært opp til hovedinntaket som praktisk mulig.

Når det gjelder elever som har gått Vg1 på en videregående skole i Innlandet og som har fått godkjent Vg2 som utvekslingselev i utlandet, foreslås det at disse skal tildeles plass på Vg3 utenfor poengkonkurransen. Med dette sikres det at eleven får returnere til skolen hvor eleven har gått Vg1 og fått eventuell forhåndsgodkjenning av utvekslingsåret. Denne løsningen legger best til rette for internasjonalisering av utdanningen, siden den sikrer forutsigbarhet for gjennomføring av opplæringen for de elevene som velger utveksling som del av skolegangen. Den foreslåtte ordningen er lik dagens praksis i Oppland, men skiller seg fra dagens ordning i Hedmark.

Ulempen ved den foreslåtte løsningen er at de berørte søkerne ikke vurderes i inntaket til Vg3 på grunnlag av prestasjon målt i karakterpoeng, slik øvrige søkere gjør.

En alternativ modell vil være å la søkere med godkjent utvekslingsår konkurrere om plass på Vg3 på grunnlag av karakterpoeng fra Vg1. En slik løsning vil sikre at alle ordinære søkere får konkurrere om plass. Ulempen vil kunne være at en søker blir tatt inn ved en skole som ikke har vært involvert i

godkjenningen av utvekslingsåret. Det vil også være en ulikhet i konkurransegrunnlaget, ved at noen konkurrerer med Vg1-karakterer mens noen konkurrerer med Vg2-karakterer.

Om § 6 Søknadsfrist

Søknadsfristene for ulike søknadskategorier er gitt i forskrift til opplæringsloven. Forslaget til lokal inntaks- og formidlingsforskrift fastslår at for sent innkomne søknader vil bli behandlet så langt det er mulig. I dette ligger at det gjøres en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle av hvorvidt en for sent innkommet søknad kan behandles i første påfølgende inntak eller ikke. Fylkene har i dag en fleksibel praksis når det gjelder søkere med ungdomsrett som søker i samarbeid med Oppfølgingstjenesten.

Om § 7 Endring av søknad etter søknadsfrist

Bestemmelsen åpner for endring av søknad etter søknadsfristen dersom søkeren har dokumenterbare tungtveiende årsaker for å endre søknaden.

Begge fylker har i dagens lokale forskrifter 15. april som frist for å endre søknaden. Endringer opp til denne datoen godtas uten konsekvens for søkeren. Hedmark fylkeskommune har godtatt endringer etter denne fristen, men med den konsekvens at søkeren har blitt trukket i fylkespoeng, og dermed fått en lavere prioritering i inntaket. I Oppland har endringer etter endringsfrist kun blitt godtatt ved dokumenterte tungtveiende grunner.

I forslaget til bestemmelse i ny lokal forskrift for Innlandet kreves at søkeren dokumenterer tungtveiende forhold som ligger til grunn for anmodning om søknadsendring allerede fra 2. mars. Forslaget innebærer en innskjerping av dagens regler både i Hedmark og Oppland. Forslaget til bestemmelse setter rammen for hva som defineres som tungtveiende grunner, men det gis ikke en uttømmende liste over hvilke forhold som vurderes som tungtveiende.

Bakgrunnen for innskjerpingen er blant annet fordi fylket blir nesten dobbelt så stort, både i antall søkere og antall skoler. De videregående skolene er avhengige av gode og effektive prosesser knyttet til dimensjonering og planlegging av nytt skoleår. En ønsker derfor å ha minst mulig endringer av søknad etter fristen, da grunnlaget for planlegging i all hovedsak skjer gjennom prøveinntak i mars og april.

Det er drøftet en alternativ modell som innebærer at søknadsendring kan godtas én gang uten at søkeren må oppgi nærmere årsak fram til 1. april, og at endringer etter denne fristen kun gjøres dersom søkeren kan dokumentere tungtveiende forhold. Denne modellen vil åpne for mer fleksibilitet for søkerne, men vil gå på bekostning av forutsigbarhet i søkertall og dermed gi et mer usikkert grunnlag for planlegging av neste skoleår.

Om § 8 Inntaksordning

Beskrivelse av dagens inntaksordninger i Hedmark og Oppland

Modellen i Hedmark

Hedmark fylkeskommune har i sin lokale forskrift følgende regel som omhandler geografisk styring til nærmeste skole:

«§ 7. Krav til søknaden

Forskrift til opplæringslova § 6-9 omhandler krav til søknaden. Hedmark fylkeskommune stiller i tillegg krav om at søkere skal søke til nærmeste skole som har det utdanningsprogrammet/programområdet de ønsker.

Regioninndeling og nærmere regler er som følger:

a) Region 1 – Nord-Østerdal

Kommuner: Os, Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga og Rendalen.

Videregående skoler: Nord-Østerdal og Storsteigen.

- *Søkere fra regionen kan også søke Røros videregående skole i Sør-Trøndelag hvis det blir nærmeste skole som har utdanningsprogrammet/ programområdet de ønsker.*
- *Søkere fra Rendalen kommune kan også søke Midt-Østerdal videregående skole i region 2.*

b) Region 2 – Sør-Østerdal

Kommuner: Engerdal, Trysil, Stor-Elvdal, Åmot og Elverum.

Videregående skoler: Elverum, Midt-Østerdal og Trysil.

- *Søkere fra Engerdal kommune kan også søke skoler i region 1 hvis det blir nærmeste skole som har utdanningsprogrammet/programområdet de ønsker.*
- *Søkere fra Åmot kommune søker fritt mellom Midt-Østerdal videregående skole og Elverum videregående skole.*

c) Region 3 – Hedmarken

Kommuner: Ringsaker, Hamar, Løten og Stange.

Videregående skoler: Ringsaker, Stange, Storhamar, Hamar Katedralskole og Jønsberg.

- *Søkere med postadresse Furnes søker fritt mellom Ringsaker videregående skole og de videregående skolene i Hamar.*
- *Søkere fra Løten kommune søker fritt mellom Elverum videregående skole og de videregående skolene i Hamar.*
- *Søkere med postadresse Ottestad søker fritt mellom de videregående skolene i Stange og de videregående skolene i Hamar.*
- *Søkere fra Brøttum med postadressene Åsmarka, Brøttum, Mesnali, Sjusjøen, Næroset eller Lismarka, kan i tillegg søke til videregående skoler på Lillehammer i Oppland fylke.*

d) Region 4 – Glåmdal

Kommuner: Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Våler, Åsnes og Grue.

Videregående skoler: Sentrum, Skarnes, Solør og Øvrebyen.

- *Her foreligger det ingen særlige regler, og det er kun regelen om å søke til nærmeste videregående skole som har utdanningsprogrammet/programområdet som gjelder.*

Reglene i denne paragrafen kan avvikes dersom søker kan begrunne og dokumentere spesielle grunner.»

Regelen praktiseres ved at inntakskontoret kontrollerer alle søknader etter at søknadsfristen er ute. Dette gjelder kun på søkerens første ønske på søknaden, hvor man kontrollerer skole opp mot søkerens bostedsadresse. De som ikke har søkt nærmeste skole og heller ikke har oppgitt spesielle grunner til å avvike regelen, får søknaden korrigeret av inntakskontoret. Søkeren får skriftlig tilbakemelding om korrigeringen, og får mulighet til å komme med tilleggsopplysninger dersom det har blitt glemt.

Mange av de som ikke søker til nærmeste skole oppgir spesielle årsaker som inntakskontoret foretar en skjønnsmessig vurdering av. Begrunnelsene dreier seg ofte om sosiale årsaker og behov for å skifte skole og starte i et nytt miljø. Dette er årsaker som vanligvis blir godtatt i den skjønnsmessige vurderingen. Forrige skoleår var det om lag 80 søkere som søkte forbi nærskolen, og flertallet av disse hadde årsaker som ble godtatt i saksbehandlingen ved inntakskontoret. Kontrollarbeidet foregår umiddelbart etter søknadsfrist slik at søknadene skal være endelig avklart når de siste prøveinntakene foretas. Det vil si at det er et intensivt kontrollarbeid som pågår i 2-3 uker etter 1. mars.

Modellen i Oppland

Oppland fylkeskommune har i sin lokale forskrift følgende regel som omhandler sin inntaksmodell:

«§ 6. Inntak til videregående opplæring

I Oppland fylkeskommune er det ikke inntakskretser. Søker står fritt til å søke inntak på alle skoler i Oppland, uavhengig av bosted. Søker gis mulighet til å prioritere skoleønske på søknaden.

Der det ikke er tilstrekkelig med plasser på et utdanningsprogram, kan fylkesrådmannen ut fra en helhetsvurdering fordele søker direkte fra grunnskolen til samme utdanningsprogram på geografisk nærmeste skole.»

Inntak baserer seg på søkerens poengsum (karakterer) for å allokere plasser ved søkte utdanningsprogram- og skoler (uavhengig av geografisk avstand mellom søkeres folkeregistrerte adresse og søkt skole). Dersom det er en slik knapphet på plasser at en søker blir stående uten tilbud etter at 1. maskinnelle inntak er kjørt, er det følgende muligheter for å oppfylle retten etter opplæringslova § 3-1:

- 1) La søkeren stå på ventelister til 2. maskinelle inntak. En del søkere takker nei til tilbud eller konkurrerer seg inn på høyere ønske i 2. inntak. Dette vil frigjøre en del plasser.
- 2) Manuelt tildele plass ved en skole som har ledig kapasitet, men som søkeren ikke har søkt.
- 3) Undersøke om skolen har ekstra kapasitet til å ta inn søkere utover vedtatt dimensjonering.
- 4) Manuelt tildele plass ved nærmeste skole som har utdanningsprogrammet søkeren har søkt.

Det er inntakskontorets kvalifiserte skjønn og erfaring som bestemmer hvilke av disse alternativene som velges i hvert enkelt tilfelle.

Dersom det er en slik knapphet på plasser at en søker blir stående uten tilbud etter at 2. maskinelle inntak er kjørt, er det følgende muligheter for å oppfylle retten etter opplæringslova § 3-1:

- 1) Manuelt tildele plass ved en skole som har ledig kapasitet, men som søkeren ikke har søkt.
- 2) Manuelt tildele plass ved nærmeste skole som har utdanningsprogrammet søkeren har søkt. Dette innebærer at man må prioritere denne søkeren til en plass på et søkt utdanningsprogram ved sin nærmeste skole i Oppland foran en søker hvor aktuell skole ikke er denne søkerens geografisk nærmeste skole (uavhengig av poengsum). Forutsetningen er at søkeren som i dette tilfellet ikke blir prioritert kan tildeles plass på et annet utdanningsprogram og skole som han/hun har søkt. Denne løsningen forutsetter at man ikke kan omfordele allerede tildelte plasser.
- 3) Manuelt tildele plass ved nærmeste skole på det utdanningsprogrammet/programområdet søkeren har søkt uavhengig av ledig kapasitet (overbooking).

Det er inntakskontorets kvalifiserte skjønn og erfaring som bestemmer hvilke av disse alternativene som velges i hvert enkelt tilfelle. Faktorer som bosted, avstand til skole, alder, eventuelle opplysninger gitt i overgangsskjema, om søkeren søker omvalg/repetsjon med mer vil være del av denne vurderingen.

Omfanget av denne typen omfordeling er svært beskjeden, og gjøres som regel først etter 2. inntak. Omfanget er mindre på Vg2 og Vg3 enn på Vg1. Terminologi knyttet til inntak på Vg1 er derfor brukt i eksemplene over, men prinsippet vil også gjelde på Vg2 og Vg3.

I og med at antallet er svært lite har man hatt en praksis hvor man har overbooket plasser på søkerens nærmeste skole hvis det er en slik knapphet på plasser at søker blir stående uten plass etter at det 2. maskinelle inntaket er kjørt. På denne måten har administrasjonen ivarettat nærskoleprinsippet når det har vært behov for det, samtidig som søkerne har fått reell mulighet til fritt valg av skole.

Geografisk søkermønster i inntaket

Et av momentene i vurderingen av inntaksordning, er å se nærmere på hvordan søkerne fordeler seg geografisk med de ulike modellene vi praktiserer i dag.

Ved å benytte en nyutviklet kartfunksjon i statistikkverktøyet Qlik Sense, har vi nå mulighet til å se på søkermønster visuelt i et kart. Uttrekket er gjort på bakgrunn av elevenes folkeregistrerte postnummer.

I vedlegget som viser kartutsnitt har vi valgt å legge fram både søkertall og elevtall ved de videregående skolene. Søkertall og elevtall gir uttrykk for forskjellige ting. Mens søkertallet sier noe om ungdommenes ønskede skolested, vil elevtallet være påvirket av både søkningen, inntaksordning

og dimensjonering. Dimensjoneringen er igjen styrt av normtallsmodeller som begge fylker har. Normtall innebærer at en i inntaket bør ha et minimum antall elever for å kunne sette i gang tilbudet. Det er disse faktorene som til sammen bestemmer hvordan elevene fordeles på skolene.

Datasettet som ligger til grunn for tallene som er presentert i denne utredningen er hentet fra fylkenes inntaks- og elevadministrasjonssystem Vigo høsten 2018. Tallene er altså hentet etter at Hedmark har foretatt korrigeringer for søknad forbi nærskole.

Videre er tallene hentet kun fra inntaket 2018. Det betyr at dimensjoneringsjusteringer for dette året kan påvirke tallene en del. Å basere tallene på flere inntaksår kunne gi et mer robust bilde, men det har på grunn av begrensninger i datasettet ikke latt seg gjøre.

Søkere fra andre fylker, eller søkere fra de respektive fylkene til skoler i andre fylker er ikke tatt med, og det er kun de ordinære utdanningsprogrammene som er tatt. Varianter (for eksempel yrkes- og studiekompetansegivende løp innen teknikk og industriell produksjon og studiespesialisering med pre-IB) som kun finnes ved én eller få skoler er ikke tatt med.

Utvalget er videre begrenset til Vg1, siden Vg2-tilbudene er mer spesialiserte, og dermed mer spredt. Alle Vg1-søkere er inkludert i tallene, ikke kun de som kommer direkte fra grunnskolen. Søkertallene viser søkerens første ønske, mens elevtallene viser søkere som er tatt inn og registrert som elev pr. 1. oktober.

Noen generelle betraktninger knyttet til søkermønster og dagens tilbudsstruktur

Som kartutsnittene viser, er det forholdsvis store forskjeller mellom de ulike utdanningsprogrammene. Noen utdanningsprogram har få og spredte tilbud, blant annet Kunst, design og arkitektur, Musikk, dans og drama og Design og håndverk. Her er det enkelt å avdekke søkermønstrene i begge fylker.

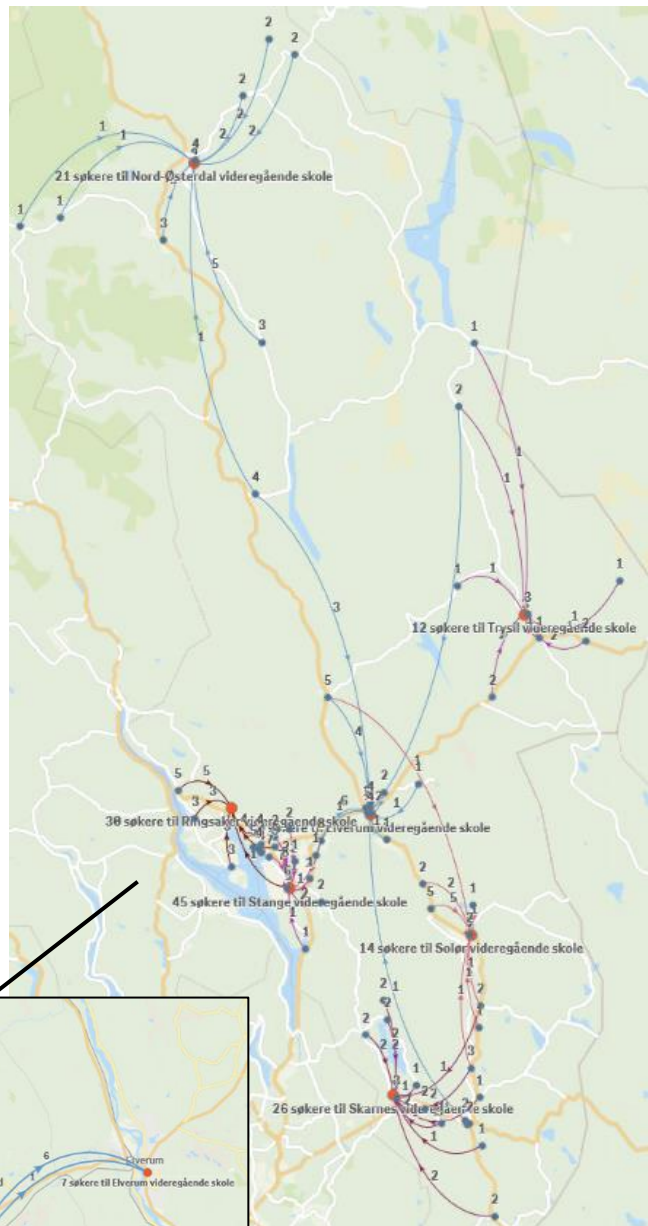
Når tilbudene ligger geografisk spredt vil den geografiske styringen som praktiseres i Hedmark være fleksibel. Når avstand fra søkerens bosted til aktuell skole blir stor og det heller ikke vil være gode kollektivtransportmuligheter, blir heller ikke søkerne styrt geografisk.

Det er også viktig å ta med i betraktningen at noen utdanningsprogram også har sine særegenheter, som gjør at søkerne i Hedmark får lov til å søke forbi nærskolen sin selv om samme utdanningsprogram finnes på nærskolen. Det gjelder både innenfor Idrettsfag og Studiespesialisering. Blant annet har Trysil videregående skole idrettsdisipliner innenfor alpint, noe de øvrige skolene ikke kan tilby av naturlige årsaker. Innenfor studiespesialisering vil skolene ha forskjellige fagtilbud innenfor sine valgfrie programfag. Dersom søkeren har spesielle ønsker knyttet til programfag, tillates det å søke forbi nærskolen.

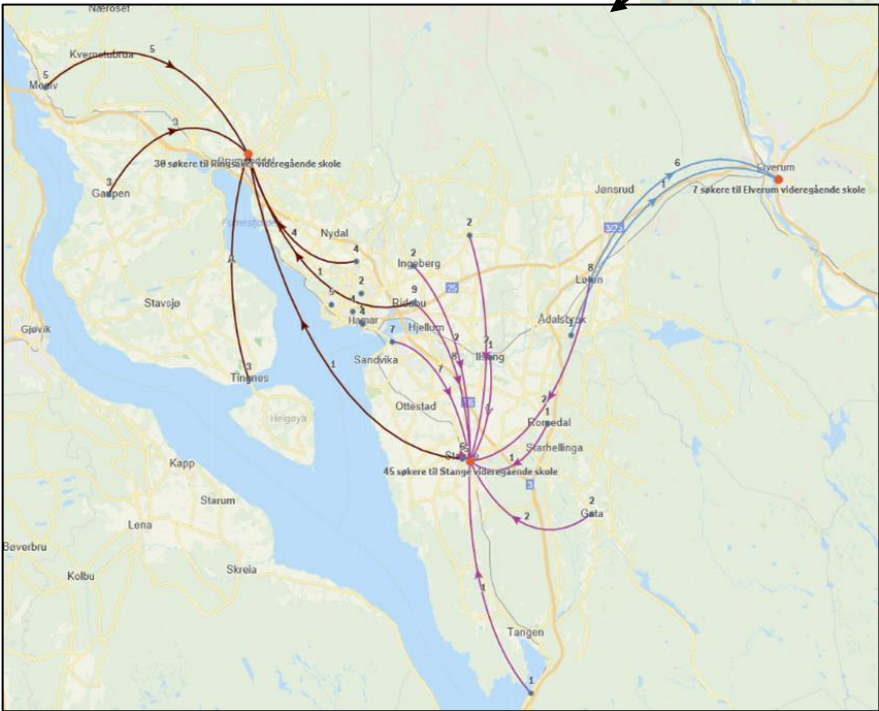
Ved å betrakte skolestruktur og tilbudsstruktur i Hedmark og Oppland, er det flere utdanningsprogram som er forholdsvis like med tanke på antallet skoler som har de samme utdanningsprogram og avstander mellom disse. Det gjelder bygg og anleggsteknikk, elektrofag, helse- og oppvekstfag, idrettsfag, service og samferdsel, studiespesialisering og teknikk og industriell produksjon. De øvrige utdanningsprogrammene er færre i antall og kan ha litt annerledes geografisk plassering i fylket. Dette kommer tydelig fram på kartutsnittene. Blant annet har Hedmark tre skoler som tilbyr naturbruk, mens Oppland tilbyr dette utdanningsprogrammet kun ved en skole.

Med utgangspunkt i dataene fra inntaket til skoleåret 2018-2019 er forskjellene i søkermønster såpass små at det ikke ser ut til at inntaksordningen påvirker søkermønsteret i særlig grad. Det kan

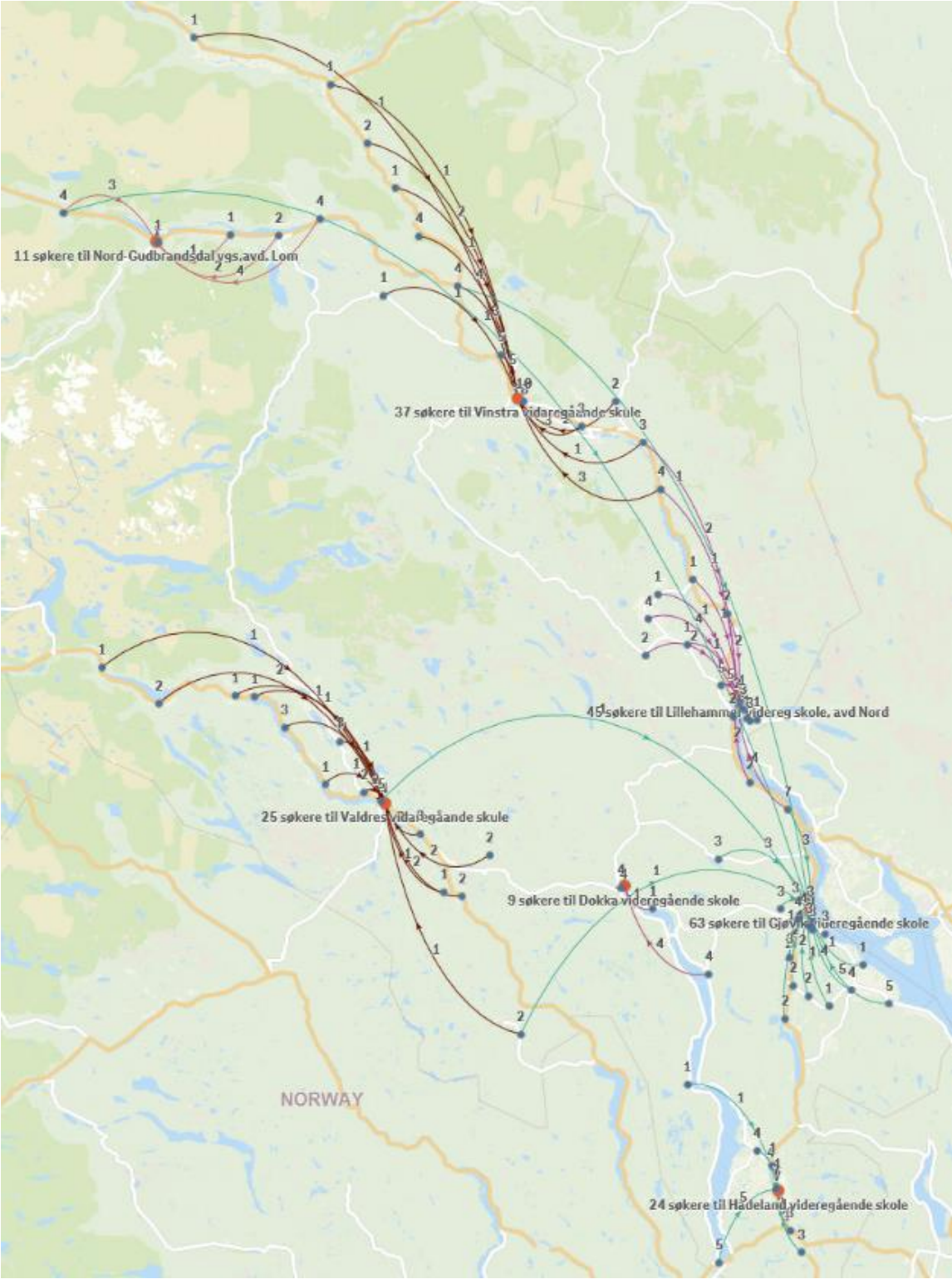
imidlertid være andre årsaker til at noen får lengre avstand mellom hjem og skole etter at inntaket er gjennomført. Det gjelder blant annet i de tilfeller man har flere søkere til et tilbud enn det er plass til. Her er eksempel fra kartutsnittet, som i dette bildet viser primærsøkere (førsteønsker) til Vg1 bygg- og anleggsteknikk i Hedmark:

Her er et utsnitt hvor kun søkere fra kommunene Hamar, Løten, Ringsaker og Stange vises

Her er tilsvarende bilde fra Oppland:

Her er noen kommentarer til et utvalg av utdanningsprogram på Vg1, knyttet til søkermønster og andre forhold som må tas i betraktning. Felles for dette utvalget av utdanningsprogram, er at de ligger spredt i fylkene, slik at konsekvenser av inntaksmodell vil komme tydeligst fram dersom det er forskjeller på søkermønster.

Utdanningsprogram Vg1	Hedmark	Oppland
Bygg og anleggsteknikk	Søkere som unntaksvis ikke står som søkere til nærmeste skole, har oppgitt årsaker som inntakskontoret har vurdert og evt. godkjent. Elevbildet viser stort sett samme mønsteret som på søkerbildet, noe som henger sammen med at søkertall og plassdimensjonering ved den enkelte skole er i god balanse. Unntaket er ved Nord-Østerdal, hvor det var oversøkning på Vg1 BA i 2018.	Av skolene som tilbyr Vg1 bygg- og anleggsteknikk, er det kun Gjøvik og Lillehammer som har søkere som har søkt forbi egen nærskole. Dette gjelder 3 søkere - tilsvarende 7 % - av søkerne til Lillehammer, og 4 søkere - tilsvarende 5 % - av søkerne til Gjøvik. Pga. oversøking til Vg1 bygg- og anleggsteknikk i 2018 ble det opprettet en ekstra klasse ved Lillehammer videregående skole.
Helse- og oppvekstfag	Det var kun fire primærskøkere til Midt-Østerdal v.g.skole i 2018. I dimensjoneringsarbeidet ble det vedtatt at tilbudet ikke skulle settes i gang, og dermed blir elevbildet noe annerledes enn søkerbildet.	Ved skolene Lillehammer, Gjøvik, Lena-Valle og Raufoss, er en vesentlig andel søkere fra et område som ligger geografisk nærmere enn annen skole enn den som blir høyest prioritert på søknaden. Ved Lillehammer dreide det seg om 18 %, ved Gjøvik 33 %, ved Lena-Valle 14 % og ved Raufoss 64 %. 35 av de 39 søkerne til Gjøvik som ikke er fra Gjøvik, eller nært tilgrensende områder kom fra Østre og Vestre Toten. Tilsvarende tall for Lena-Valle var 5 av 6 kom fra Gjøvik og Vestre Toten, og for Raufoss 16 av 21 kom fra Gjøvik og Østre Toten.
Teknikk og industriell produksjon	Når det er flere primærskøkere enn det er plass til, vil noen søkere nødvendigvis havne på andre tilbud eller andre skoler med samme tilbud. I 2018 var det oversøkning til Vg1 TIP ved Nord-Østerdal, og man ser på elevbildet at noen har fått plass ved andre skoler i fylket.	Raufoss videregående skole ser ut til å tiltrekke seg mange søkere fra Gjøvik- og Toten. 13 av søkerne til Raufoss bor i et område som ligger nærmere Lena-Valle videregående skole.
Studiespesialisering	Søkerbildet og elevbildet skal i hovedsak være likt på bakgrunn av inntaksmodell i Hedmark, noe som også bekreftes her.	Gjøvik videregående skole har et visst omfang av søkere som søker forbi sin nærmeste skole (22 av totalt 167 søkere). Av disse 22, kommer 9 fra totenkommunene. Vg1 studiespesialisering ved Nord-Gudbrandsdal videregående skule avdeling Dombås ble ikke satt i gang i 2018 på grunn av lavt søkertall.
Idrettsfag	Søkere som er aktive innenfor gitte disipliner får anledning til å søke den skolen som har spesialisert seg innenfor aktuell idrett.	Søkerne velger i all hovedsak sin nærskole på dette utdanningsprogrammet. Det var oversøkning til Gausdal, og kartet viser at de som bodde nærmest skolen konkurrerte seg inn.

Innspill fra de videregående skolene

Som et av grunnlagene til dette høringsdokumentet, ble de videregående skolene v/ rektor invitert til å gi en tilbakemelding på noen drøftingspunkter. Skolene fikk følgende spørsmål til drøfting:

Hvordan tenker dere at fritt skolevalg eller styring av søkerne vil kunne påvirke eller få betydning for:

- 1. Elevenes læring og skolemiljø.*
- 2. Forutsigbarhet for skolene, spesielt knyttet til planlegging av skoledrift og økonomi.*
- 3. Samarbeidet mellom skolene, positive og negative konsekvenser.*
- 4. Andre forhold dere mener er relevante.*

15 av 24 skoler har gitt tilbakemelding. Tilbakemeldingene viser at det er forholdsvis ulike betraktninger til disse spørsmålene. Det er ikke mulig å finne noe klart mønster i tilbakemeldingene, heller ikke blant skoler som i størrelse og geografisk beliggenhet er sammenlignbare. Svarene varierer i stor grad, men felles for alle er et grunnleggende ønske om å drive en god skole med motiverte elever. Svarene som gjengis er skolenes subjektive kommentarer, uten at det foreligger noen bakenforliggende dokumentasjon som underbygger innspillene.

Her er et utdrag fra skolenes tilbakemeldinger:

1 Hvordan tenker dere at fritt skolevalg eller styring av søkerne vil kunne påvirke eller få betydning for elevenes læring og skolemiljø:

- Det er kvaliteten ved den enkelte skole som vil være avgjørende, uavhengig av inntaksmodell.
- Det kan være motiverende for elevene å kunne søke fritt, som samtidig gir positiv læringseffekt.
- Det vil være helt avgjørende å se på tilbudsstrukturen slik at skolene kan spisse tilbudene og unngå at flere skoler har samme tilbud.
- Nærskoleprinsippet kan føre til at flere får bo hjemme, noe som vil kunne gi bedre gjennomføring.
- Nærskoleprinsippet fører til økt læring og et trygt skolemiljø.
- Gode valg av elevene og riktig dimensjonering av ulike tilbud vil kunne påvirke mer enn akkurat hvilken skole du må gå på.
- Elevenes læring og skolemiljø handler om klasseledelse, profesjonen og kvaliteten i opplæringen. Ut ifra et sosiokulturelt læringssyn så må det være en viss størrelse på skolen.
- Fritt skolevalg vil styrke sentralt beliggende skoler og svekke distriktskolene, samtidig som et større fagmiljø er en styrke og gir bedre tilbud til elevene, både med tanke på læring og skolemiljø.
- Fritt skolevalg kan gi ensretta skolemiljø, noe som er uheldig samfunnsmessig.
- Fritt skolevalg kan ha positiv effekt, men er bekymret for at det også kan føre til A- og B-skoler. Hvor fritt blir skolevalget for elever med lavere karakterer?
- Ved styrt skolevalg kan elevene få plass på en skole de ikke ønsker.
- Fritt skolevalg kan være negativt for elever ift. forutsigbarhet og trygghet, samtidig som det går utover de svake elevene som ikke når opp i konkurransen om plassene.
- Det er der skolene ligger tett og er reelle konkurrenter om søkerne vi mener fritt skolevalg har størst negative konsekvenser.

- Det er viktig at elevene gleder seg til å starte på videregående, og noen trenger kanskje å komme seg vekk fra enkelte miljø. Styrt skolevalg vil gjøre dette vanskelig.
- Kan ikke se at inntaksmodell vil ha noen innvirkning på elevenes læring og skolemiljø. Eneste faktor må i så fall være at motivasjonen for enkelte blir sterkere ved fritt valg, men dette gjelder nok svært få elever.

2 Hvordan tenker dere at fritt skolevalg eller styring av søkerne vil kunne påvirke eller få betydning for forutsigbarhet for skolene, spesielt knyttet til planlegging av skoledrift og økonomi.

- Tror ikke inntaksmodell har noen innvirkning på dette direkte. Inntak er uansett uforutsigbart, og her er det trolig helt andre faktorer som fører til at elevtall er usikre inntil endelig inntak.
- Forutsigbarheten blir større med nærskoleprinsippet, og det vil være enklere å planlegge på et tidlig tidspunkt.
- Hvis styrt skolevalg betyr at man i større grad vet tilbudet og innsøkingen, vil det føre til mer stabilitet og forutsigbar økonomi.
- Fritt skolevalg er bare problematisk med tanke på dette.
- Forutsigbarhet henger også sammen med valg av økonomimodell
- Styrt skolevalg vil gi et mer stabilt tilbud over tid på skolene og styrke lokalmiljøet dersom næringslivets behov for rekruttering dekkes.
- Skolene lever også i dag under noe usikkerhet, og inntaksmodell vil ikke utgjøre noen stor forskjell. Valg av økonomimodell vil bli mye mer avgjørende ift. forutsigbar drift. Tilbudsstrukturen og dimensjoneringen av de ulike tilbudene vil også påvirke graden av forutsigbarhet. Dette må ses i sammenheng, og det er behov for å se på en mer helhetlig tilnærming til tilbudsstrukturen i Innlandet.
- Det er fordelingsmodell ift. økonomi og økonomiske rammer som har mest betydning. Gode rammer i bunnen gir gode forutsetninger uansett skolestørrelse.
- Gode prosesser for tilbudsstruktur og dimensjonering er avgjørende, i tillegg til elevenes ønsker.

3 Hvordan tenker dere at fritt skolevalg eller styring av søkerne vil kunne påvirke eller få betydning for samarbeidet mellom skolene, positive og negative konsekvenser.

- Fritt skolevalg kan føre til økt konkurranse mellom skolene ift. tilbudsvifte, dimensjonering og kvalitet. Skolene har svært ulike forutsetninger for å kunne imøtekomme en slik konkurranse.
- Fritt skolevalg betyr at skolene må samarbeide mer med tanke på faglig utvikling og rammer for skolene for å sikre en mer helhetlig og lik opplæring.
- Ved fritt skolevalg er det viktig med arbeidsfordeling mellom skolene, for eksempel fordeling av tilbud på Vg2. Litt krevende når skoler konkurrerer om de samme elevene. Spesielt vanskelig er dette når elever fra distrikt søker seg til byskoler.
- Skolene vil gjerne samarbeide og inntaksforskriften vil ikke påvirke det. Det kan bli et større press mellom skolene i kampen om elevene, særlig der elevnedgangen er størst. Samarbeid er viktig uansett.

- Det oppleves i liten grad å være samarbeid mellom skolene ift. programområdene i dag. En må koordinere tilbudsstrukturen slik at man ikke skaper mer konkurranse mellom skolene enn det som strengt tatt er nødvendig.
- Inntaksmodell vil ikke endre forholdet mellom skolene, og det er allerede ulike kulturer på de ulike skolene. Vi samarbeider der det er mulig, men er også klar over ulikhetene.
- Vi forutsetter at skoleledere og lærere er voksne nok til å kunne samarbeide uansett. Konkurranse mellom skolene kan bidra til økt kvalitet.
- Fritt skolevalg medfører mer konkurranse mellom skolene? Kan ødelegge samarbeidsklima.
- Her er det mye å gå på, særlig på pedagognivå. Skoler konkurrerer mer enn de samarbeider.
- Samarbeidet blir bedre hvis vi slipper å konkurrere om elevene.
- Fritt skolevalg kan påvirke samarbeidet mellom skolene, men vil oppleves forskjellig i de ulike regioner på bakgrunn av forskjellig demografi og skoletetthet.
- Viktig å spisse tilbudene ved skolene i regionene slik at vi ikke konkurrerer med hverandre innenfor de samme utdanningsprogrammene. Da kan skolene ha en klar profil og være attraktive innenfor sine tilbud.
- Samarbeidet blir ikke påvirket av inntaksmodell. Det er umulig å «kuppe» elever.

4 Andre forhold dere mener er relevante

- Det er stor sannsynlighet for sentralisering ved fritt skolevalg. Det kan også være en fare for at de som ikke klarer å konkurrere seg inn på ønsket skole heller ikke begynner på skolen de kommer inn på, altså i verste fall mer drop-out.
- Det viktigste for å opprettholde god søkning er å ha et så bredt tilbud som mulig og ha god kvalitet på det vi gjør.
- Med en sammenslåing av fylkene vil det helt sikkert også dukke opp en ny strukturdebatt, og da bør det legges opp til et ikke-fritt valg av skole.
- For å kunne gi en opplæring som er i tråd med næringens kompetansebehov, må vi legge til rette for robuste fagmiljøer som gir positiv effekt der nærhet er en viktig faktor.
- Informasjon ut til elevene og den enkelte ungdomsskole kan bli krevende med fritt skolevalg, og spørsmålet blir hvordan man skal få til dette på en god og hensiktsmessig måte.
- Det er viktig å regulere elevenes muligheter når de har hatt ett år med utveksling i utlandet, for å unngå overbooking for å få riktige fag og muligheten til fullstendig vitnemål.

Forskning og tidligere utredninger

Det foreligger en del forskning på dette temaet, men det er svært lite som er tilgjengelig. Det vil uansett være utfordrende å trekke sammenligninger fra forskning som har foregått hos andre. Det er mange variabler som skal ses opp mot hverandre, og det er ingen fylkeskommuner som kan sammenlignes direkte med hverandre. Både demografi og geografi er uansett forskjellig. Forskningen som blant annet har foregått i Oslo skolen i senere tid er ikke relevant nok for oss, selv om man kanskje kan finne noen likhetstrekk i de mest sentrale områdene/byene. Både infrastruktur og bosettingsmønster er veldig forskjellig i forhold til Innlandet.

Dersom man skulle brukt forskning som bakgrunn for å komme fram til den beste løsningen for Innlandet fylkeskommune, måtte man initiert en egen forskning nettopp her.

Tidligere utredninger i Hedmark

Tilbake i 2002 ble en sak om «Fritt skolevalg eller lokal tilpasning av inntaksforskriften i Hedmark» behandlet politisk i Utvalg for opplæring og kompetanse. Den gang var det et klart politisk flertall for at ordningen med geografisk styring til nærmeste skole skulle videreføres. I saksutredningen skisseres følgende argumentasjon for og mot fritt skolevalg:

«Argumenter for fritt skolevalg er bl.a.:

- *det kan bety et reelt valg for elever som bor i utkantene og har gode karakterer (de vil dermed også ha mulighet til å komme inn på skoler med bredere fagtilbud)*
- *skolene må fokusere sterkere på kvalitet i det faglige og pedagogiske arbeidet*
- *det er sannsynlig at de fleste elevene likevel vil søke seg til sin "nærskole"*
- *bedre integrering for elevene på skolene (elevene kommer fra flere steder i fylket)*

Innvinger mot fritt skolevalg er bl.a.:

- *frykt for at elever med svakt karaktergrunnlag skal bli taperne og at systemet vil favorisere de flinkeste*
- *konsentrasjon av søkningen mot skolene i sentrale strøk, utkant skolene vil bli taperne*
- *at det skal utvikle seg A-, B- og C-skoler*
- *lang reisevei for mange elever og økte skyssutgifter*
- *miljømessige konsekvenser for elever som ikke kommer inn ved sin nærmeste skole og må flytte på hybel*
- *fare for at "drop-out" vil øke.»*

Argumentene er i all hovedsak de samme i dag.

Da dagens lokale forskrift i Hedmark ble behandlet i Hedmark fylkesting i 2014, ble ordningen med geografisk styring av søkerne vedtatt videreført. I forkant av den politiske saken, var forskriften ute på bred høring hvor det spesielt ble bedt om tilbakemelding på ordningen med geografisk styrt inntak. Det kom ingen innspill om å fjerne ordningen eller endre den.

Tidligere utredninger i Oppland

Fylkesopplæringsjefen i Oppland la i mars 2013 fram en oversikt over søking ut av egen region og søking forbi nærmeste region for komite for opplæring. Undersøkelsen tok for seg søker mønster både på Vg1 og Vg2. På begge trinn ble det kun sett på søkere med ordinær progresjon. Omvalgs- og repetisjonssøkere var altså ikke inkludert i tallene. Det ble heller ikke regnet med biringer som søkte til Lillehammer, heidøler som søkte Vinstra og så videre – dvs. der det er kortere reiseavstand til skole i annen region enn i sin egen.

På Vg1 viste undersøkelsen at andelen som søker seg forbi nærmeste skole var under 2 %. Dette tilsvarer 42 søkere av et kull på ca. 2300. Den viste imidlertid at en del ungdommer fra sørlige deler av Midt-Gudbrandsdal og fra Nordre Land som søkte seg til Lillehammer. På Vg2 viste undersøkelsen at det var 33 søkere som søkte seg forbi nærmeste skole eller ut av region.

Det var i svært liten grad kryssøking mellom Lillehammer og Gausdal på Vg1 studiespesialisering. Det var et visst omfang av kryssøking i Gjøvikregionen på Vg1 helse- og oppvekstfag. Det var et svært lite omfang av kryssøking både på Vg1 teknikk- og industriell produksjon og Vg1 studiespesialisering. Et unntak i 2013 var søkere fra Søndre Land, som prioriterte Gjøvik over Dokka.

Vg2-tallene viste også en viss søkermobilitet i Gjøvikregionen, men dette var i mange tilfeller en følge av mobilitet på Vg1. Når det gjelder søkerne fra Søndre Land, viste undersøkelsen på Vg2 at dette for det meste var søkere fra Hov og Fall. Innen parallelle tilbud i Midt-Gudbrandsdal og Lillehammer, viste undersøkelsen at ungdom fra Midt-Gudbrandsdalen søker seg til tilbud på Vinstra.

Hybelboere

Et sentralt tema som ofte har vært diskutert, er hvorvidt hybeltilværelse påvirker elevenes skoleresultater. Vi kjenner ikke til noen dokumentasjon som gir belegg for å påstå noe sikkert om dette.

En kan derimot anta at en elev som bevisst søker til et skoletilbud som medfører at vedkommende blir hybelboer, er innstilt på å bo hjemmefra og er en motivert elev som oppnår gode skoleresultater. På en annen side er det sannsynlig at en elev som har et karaktergrunnlag som medfører at vedkommende ikke kommer inn på nærskolen, men må flytte på hybel, har et annet utgangspunkt for resultatoppnåelse. Vi har imidlertid erfaring med at mange av søkerne i den sistnevnte kategorien takker nei til skoleplassen.

Alternative inntaksmodeller

Opplæringsloven med forskrift er overordnet en lokal forskrift, og det er ikke anledning for fylkene til å vedta lokale forskrifter som innskrenker eller begrenser rettighetene som søkerne har i overordnet regelverk. Blant annet ligger det føringer for at man i det ordinære elevinntaket skal ta inn søkere på bakgrunn av konkurransepoeng basert på karakterene til søkeren.

Følgende tre alternativer tas inn til drøfting i høringen:

1. Fritt skolevalg
2. Fritt skolevalg med forbehold
3. Geografisk styring til nærmeste skole

Alternativ 1 Fritt skolevalg

Dette alternativet innebærer at søkerne står fritt til å søke hvilken videregående skole de ønsker innenfor Innlandet fylkeskommune. Søkerne konkurrerer med sine karakterer (konkurransepoeng) og rettigheter. Søkere med ungdomsrett, jf. opplæringslova §3-1 prioriteres i inntaket.

Tilbudsstrukturen for videregående opplæring og endelig dimensjonering av plasstall for den enkelte skole vil være avgjørende for inntaket. Planlegging av tilbudsstruktur og endelig dimensjonering av plasstall på den enkelte skole fastsettes gjennom politisk eller administrativt vedtak (v/delegering).

Alternativ 2 Fritt skolevalg med forbehold

Alternativet innebærer at søkerne står fritt til å søke hvilken videregående skole de ønsker innenfor Innlandet fylkeskommune. Søkerne konkurrerer med sine karakterer (konkurransepoeng) og rettigheter. Søkere med ungdomsrett, jf. opplæringslova §3-1 prioriteres i inntaket.

Der det ikke er tilstrekkelig med plasser på et utdanningsprogram, kan fylkesrådmannen ut fra en helhetsvurdering fordele søker direkte fra grunnskolen til samme utdanningsprogram på geografisk nærmeste skole. Dette tilsvarer dagens modell i Oppland.

Merk! Utfyllende informasjon til dette alternativet er beskrevet på side 7 og 8.

Alternativ 3 Geografisk styring til nærmeste skole

Innebærer at søkerne på sitt første ønske må sette opp nærmeste skole som har programområdet/utdanningsprogrammet de ønsker å søke til.

Fylkesrådmannen fastsetter utfyllende bestemmelser i egen rutinebeskrivelse.

I rutinebeskrivelsene vil det framgå informasjon knyttet til det geografisk styrte inntaket, herunder unntaksbestemmelser og definisjoner av geografisk tilhørighet.

Om § 9 Flytting til Innlandet fylke

Bestemmelsen er en videreføring av praksis i de to fylkene. I Oppland har flytting vært regulert i lokal inntaks- og formidlingsforskrift, mens praksisen ikke har vært forskriftsfestet i Hedmark.

Andre avsnitt gjelder ungdom som flytter i løpet av skoleåret. Disse vil få tilbud "så langt det er forsvarlig". Dette er begrunnet i hensynet til elevens læringsutbytte og vurderingsgrunnlag ved et skolebytte i løpet av skoleåret. Det kan også være tilfeller der aktuelle videregående skoler i Innlandet ikke har kapasitet på det utdanningsprogrammet eller programområdet eleven har startet. Det foreslås at bestemmelsene om skoleplass i løpet av skoleåret skal være likelydende for elever som flytter til Innlandet med foresatte som for elever som blir plassert i fosterhjem, barnevernsinstitusjon eller helseinstitusjon.

Om § 10 Praktisering av videresøk i inntaket

Forslaget er en videreføring av tilsvarende bestemmelser i dagens lokale forskrifter. Det er kun mindre språklige endringer i forhold til fylkenes bestemmelser slik de foreligger i dag.

Om § 11 Frammøte første skoledag

Hverken Hedmark eller Oppland har noen slik bestemmelse i dagens forskrifter, men bestemmelsen er en forskriftsfesting av praksis i begge fylker. Dette er informasjon som alle søkere også får i forbindelse med svarprosedyren når de takker ja til tildelt skoleplass.

Om § 12 Særlige regler om inntak til enkelte utdanningsprogram

Både Hedmark fylkeskommune og Oppland fylkeskommune har bestemmelser knyttet til ferdighets- eller dokumentasjonsbasert inntak til Vg1 musikk, dans og drama og Vg1 idrettsfag. Oppland har i tillegg forskriftsfestet intervjubasert inntak til Vg1 teknikk og industriell produksjon, 4-årig yrkes- og studiekompetansegivende løp. Forskrift om inntak og formidling i Hedmark har i stor grad detaljregulert ferdighets- eller dokumentasjonsbasert inntak i flere ulike bestemmelser. I Oppland har paragrafen som regulerer dette vært av mer generell karakter, mens detaljene rundt gjennomføring av inntaket er nærmere beskrevet i rundskriv.

Det foreslås i det vesentlige å videreføre bestemmelsen slik den foreligger i Oppland fylkeskommunes forskrift. Det presiseres at dokumenterte ferdigheter eller inntaksprøve skal telle i

tillegg til karakterpoeng i inntaket til Vg1 musikk, dans og drama og Vg1 idrettsfag. Når det gjelder 4-årig modell som går mot både yrkes- og studiekompetanse, vil søkere som har dette som førsteønske bli kalt inn til intervju ved aktuell skole.

I siste ledd vises det til at fylkesrådmannen fastsetter utfyllende bestemmelser. Det forutsettes at slike bestemmelser gjøres tilgjengelig for aktuelle søkere på fylkeskommunens nettsider, eller på fylkenes felles nettsted for videregående opplæring www.vilbli.no. Berørte skoler blir involvert i dette arbeidet.

Om § 13 Inntak til Vg2 og Vg3 International Baccalaureate (IB Diploma Programme)

IB Diploma Programme tilbys ved flere offentlige videregående skoler, men hører ikke til de utdanningsprogrammene som er fastsatt i den offentlige tilbudsstrukturen, og reguleres følgelig ikke av opplæringslova med forskrifter.

Hverken Hedmark eller Oppland har noen bestemmelse om inntak til IB Diploma Programme i dagens forskrifter. En del andre fylkeskommuner har det, men det varierer mye hvor detaljert det er beskrevet. Forslaget til bestemmelsen i lokal inntaks- og formidlingsforskrift for Innlandet skal ivareta forutsigbarhet for søkerne, og sikre at skolene skal ha skriftlige og tilgjengelige retningslinjer som detaljregulerer IB-inntaket. Bestemmelsen avgrensner det fylkeskommunale IB-tilbudet til å gjelde søkere som har rett til videregående opplæring etter opplæringslova § 3-1.

Om § 14 Søknad om inntak til landslinjer, landsdekkende tilbud og statlige videregående skoler

Bestemmelsen er en videreføring av tilsvarende bestemmelser i dagens lokale forskrifter.

Om § 15 Inntak på tvers av tilbudsstrukturen innen studieforberedende utdanningsprogram

Bestemmelsen regulerer søknad og inntak på tvers av tilbudsstrukturen innen studieforberedende utdanningsprogram. Bestemmelsen er en videreføring av tilsvarende bestemmelse i Opplands inntaks- og formidlingsforskrift, men med mindre språklige endringer. Hedmark fylkeskommune har også åpnet for inntak på tvers av tilbudsstrukturen innen studieforberedende utdanningsprogram, men har ikke forskriftsfestet dette.

Bestemmelsen gjør det mulig for elever å gå fra Vg1 eller Vg2 innen ett studieforberedende utdanningsprogram til et Vg2 eller Vg3 innen et annet studieforberedende utdanningsprogram, dersom eleven har tatt alle fagene som dette Vg2 eller Vg3 bygger på, eller dersom søker legger frem en realistisk plan om å bestå fagene i løpet av ett år (signert av søker og skole).

Søkere som kommer fra annet utdanningsprogram og ikke har bestått alle fag, stiller bak søkere som kommer fra samme utdanningsprogram eller har bestått alle fag. Dette henger sammen med at opplæringslova § 3-1 gir rett til inntak på et av tre utdanningsprogram og to års videregående opplæring innenfor utdanningsprogrammet.

Om § 16 Tilmelding fra kommunene

Hverken Hedmark eller Oppland har noen slik bestemmelse i dagens lokale forskrifter. Forslaget til bestemmelse er ment å tydeliggjøre at tilmelding etter forskrift til opplæringslova §§ 6-15 (elever med omfattende behov for spesialundervisning) og 6-17 (søkere med sterkt nedsatt funksjonsevne), ikke er å regne som søknad om inntak. Bestemmelsen presiserer også hvordan fylkeskommunen skal håndtere slike tilmeldinger.

Om § 17 Vilkår for inntak av minoritetsspråklige søkere

Forslaget til bestemmelse om vilkår for inntak av minoritetsspråklige søkere presiserer dokumentasjonskrav til opplæring gjennomført i utlandet. Andre ledd presiserer at det er vitnemål og ikke kompetansebevis som gir grunnlag for inntak til videregående opplæring.

Om § 18 Mer grunnskoleopplæring til minoritetsspråklige søkere med kort botid

Forslaget er nytt, og har sin bakgrunn i at både Hedmark og Oppland har satt i gang tilbud til denne målgruppen. Dette er tilbud som ikke er en del av den ordinære tilbudsstrukturen i videregående opplæring. Poenget er å vise at det faktisk er en mulighet for denne målgruppen å få mer grunnskoleopplæring lokalisert på en videregående skole, slik at de kan gå på skole sammen med jevnaldrende. Videre er det et viktig poeng å stadfeste at de ikke benytter seg av retten til videregående opplæring når de går på dette tilbudet.

Kapittel 3. Inntak til videregående trinn 1, 2 og 3 (Vg1, Vg2 og Vg3)

Om § 19 Vilkår for inntak til Vg2 og Vg3 for søkere som ikke har bestått i alle fag

Bestemmelsen er en videreføring av tilsvarende bestemmelser i dagens lokale forskrifter. Det er kun noen språklige endringer i forhold til fylkenes bestemmelser slik de foreligger i dag.

Om § 20 Fortrinnsrett for søkere med vedtak om utvidet tid

Både Hedmark og Oppland har tilsvarende bestemmelse i dagens lokale forskrifter. Fylkenes frist er hhv. 15. november og 31. desember for søknad om enkeltvedtak om utvidet tid etter opplæringslova § 3-1, femte ledd for å kunne få behandlet søknad om fortrinn i inntaket etter forskrift til opplæringslova §§ 6-19 eller 6-32.

Forslaget til ny bestemmelse tydeliggjør forholdet mellom enkeltvedtak om utvidet opplæringstid og inntak med fortrinnsrett. Søkere etter forskrift til opplæringslova §§ 6-19 eller 6-32 må ha vedtak om utvidet opplæringstid etter opplæringslova § 3-1, femte ledd for å få fortrinn i inntaket. Dette innebærer at utvidet tid må omsøkes senest 1. februar, som også er søknadsfrist for søknad om fortrinnsrett i inntaket. Dette er en senere frist enn i dagens forskrifter.

Iht. Utdanningsdirektoratets tolkningsuttalelse til opplæringslova § 3-1, femte ledd, kan elever søke om utvidet opplæringstid når som helst i skoleåret og når som helst i opplæringsløpet. I forslaget til ny forskrift fastsettes at dersom det søkes om utvidet tid etter 1. februar, kan det ikke garanteres fortrinnsrett i første påfølgende inntak.

Kapittel 4. Formidling til læreplass

Om § 21 Formidling til læreplass

Paragrafen sikrer at søkere kan tegne lærekontrakt selv om han/hun mangler bestått karakter i inntil to fellesfag. Dersom flere enn to fellesfag mangler, kan ikke lærekontrakt godkjennes.

Om § 22 Bruk av rett til videregående opplæring ved heving av lærekontrakt

Sentrale lover og forskrifter er upresise på dette området. Det er derfor behov for å forskriftsfeste en praksis som muliggjør en lik vurdering av rettsforbruk der en kandidat slutter underveis i læretiden.

Om § 23 Fleksible opplæringsløp

Paragrafen sikrer at dersom opplæringen i skole og bedrift skjer i en annen rekkefølge enn fastsatt av læreplanverket, er kandidaten sikret inntak på det aktuelle programområde i skole.

Om § 24 Formidling av voksne søkere

Paragrafen er et kompromiss mellom dagens praktisering i de to fylkene. Paragrafen sikrer at alle voksne søkere til læreplass kan formidles. Godkjenning av tidligere utdanning og praksis foretas i de tilfeller søkeren ikke har gått Vg1 og Vg2 (og eventuelt Vg3) før kontrakt kan godkjennes.

Uten slik godkjenning vil de fleste lærekontrakter av denne type få en varighet på 3,5 år (4 år i noen fag). Dette er uheldig og urimelig av flere årsaker:

- Økonomiske konsekvenser for fylkeskommunen som må betale tilskudd i 3,5 år for kandidater som allerede har fått fullført videregående opplæring
- Pedagogiske konsekvenser for lærebedriften som får ansvar for opplæring av lærlinger som ikke har noe faglig grunnlag å bygge læretiden på
- Konsekvenser for den voksne som blir bundet til en svært langvarig lærekontrakt

Med denne paragrafs begrensning vil den maksimale læretiden for voksne lærlinger bli 2,5 år (3 år i noen fag).